tores rer. Prussic. II, 1863); H. G. Porthan, *M. Pauli Juusten ... Chronicon episcoporum Finlandensium (Aboae, a. MDCCXCIX)*: UB I (1853), II (1855), VI (1862—65); Bunge, Herzogth. Estl.; A. v. Gernet, Forsch. z. Gesch. d. Balt. Adels I (1893), II (1895). — Vrdl. mässu kirjeldust ka teoses: J. Luiga, »Eesti vabadusvõitlus 1343—45« (1924). *H. S.*

DUBBERCH (Dubberg), David, pärit Pommerist, sai ca 1580 Tallinna toompraostiks ja hiljemini (1584?) piisk. Kristjan Agricola (vt.) abiliseks maakoguduste visitatsiooni ja järelevalve alal. Peale Agricola surma (1586) jätkas D. oma tööd iseseisvalt, kuni 1593. a. ainult Läänemaa kogudusi, hiljemini ka teisi visiteerides, mille juures aadli ja isegi mõne õpetaja vaenulisus ta tegevust alguses suurel määral raskendas. D.-i visitatsioonide eesmärgiks oli ehitada ja korda seada kirikuid, tagasi nõutada segaduste ajal kadumaläinud kiriklikke maid ja varandusi, kõikjale kohased eesti keelt mõistvad õpetajad, köstrid ja kiriku eestseisjad, linnades (Haapsalus, Lihulas, Rakveres, Paides) ka kooliõpetajad ametisse panna, kõlbmatuid tagandades, kogudustes kirikuraamatud sisse seada ja pagana- ning katoliku usu jäänuste kui ka kõlblusvastaste elukommete vastu võidelda. — Peale 1595. a. maapäeva, mis mõisnikke kohustas D.-i tema töös toetama, hakkas asi edenema, kuid 1601. a. puhkenud sõda tõi pöörde, pealegi kui 1603. a. seltsis sõjakoledustele ja näljale katk. Veel a. 1603 on D. Läänemaal kogudusi katsunud, kuid samal a. suri ta (arvat. katku). Kuigi sõda kirikule uuesti raske hoobi andis ja vaesus ning toorus jälle maad võtsid, oli D. siiski suure osa kiriku omandusõigustest kadumise eest päästnud ja oma visitatsioonidega materjale ja juhtnööre pärandanud järgnevaile korraldustöödele. — D.-ist arhiivides säilinud kirjutistest, mis kirikuloole andmeid pakuvad tolleaegse olukorra uurimiseks, võiks mainida: 1) visitatsiooni kord (ca 1595), 2) mitmed visitatsiooniprotokollid, 3) D.-i visitatsiooniraamatu väljavõtted (kogutud A. Knüpfferi poolt), 4) mõned D.-i ametlikud kirjad. — D.-i kirjutiste kogumist on Akad. Ajaloo-Selts alustanud otstarbega neid avaldada.

R. Winkler, Der estländ. Landkirchenvisitator D. Dubberch u. seine Zeit (1909); G. Carlblom, Entwurf zur Kirchen- u. Religions-Geschichte Estlands (1850), lk. 7, 8; Lipp, Kir. ja har. l. I, 138; Paucker, Geistl., 55; Fr. Westling, Estlands kyrka 1571—1644 (Kyrkohistorisk Årsskrift 1920—21, lk. 188—92). *O. S.*

E.

EBERT, Max, sünd. 4. VIII 1879 ukj. Stendalis (Preisimaal), õppis 1898—1902 Innsbrucki, Heidelbergi, Halle ja Berliini ülikoolis, lõpetades 1902. a. dr. phil. astmega; oli 1906—18 assistent Berliini riigimuuseumis. Enne suurt ilmasõda korraldas E. Riias Toommuuseumi muinasteaduslikke kogusid ja kirjutas peaasjalikult loendava ülevaate Läänemeremaade muinasleidudest, samuti paar lühemat uurimust, m. s. Eestist leitud noorema rauaaja relvadest. 1918. a. hakkas E. eradotsendiks Königsbergi ülikooli juurde, kutsuti 1922 muinasteaduse professoriks Riia ülikooli; 1923. a.-st on E. muinasteaduse prof. Königsbergis. E. on Õp. E. S.-i auliige. — Tähtsamad teaduslikud tööd: »Die balt. Provinzen Kurland, Livland, Estland« (Praehistor. Zeitschr. 1913, V); »Zu d. Beziehungen d. Ostseeprovinzen mit Skandinavien in d. ersten Hälfte d. 11. Jahrh.« ja »Ein Schwert mit tauschierter Klinge von Lümmada auf Oesel« (Balt. Studien zur Archäologie und Gesch., 1914); »Südrussland im Altertum« (1921). — 1924. a.-st alates toimetab E. Berliinis ilmuvat »Reallexikon d. Vorgesch.«

Isikl. saadud teated. *H. M-a.*

ECKARDT, Julius v., publitsist ja ajaloolane, sünd. 20. VII 1836 Volmaris, õppis ajalugu ja õigusteadust Peterburis, Tartus ja Berliinis ning oli aa. 1860—67 Liivimaa konsistooriumi sekretär Riias; teotses samal ajal ka ajalehe toimetajana. A. 1867 siirdus ta Saksamaale ja oli 1867—74 esiti »Grenzboten'ite« toimetuses Leipzigis, siis »Hamburg. Correspondent'i« ja »Hamburg. Börsenhalle« toimetaja. 1874. a. valiti E. Hamburgi senati sekretäriks; 1882. a. astus ta sala-valitsusnõunikuks nimetatuna preisi teenistusse. E. teenis ametnikuna välisministeeriumis ning a. 1885 alates saksa konsulina Tunisis, Marseille'is, Stokholmis ja Zürichis. Vahepeal oli E. mõnda aega Saksa välisministeeriumi ajakirjanduse-osakonna juhatajaks. Riigikantsler Caprivi politika toetajana avaldas ta a. 1892 anonüümse politilise lendkirja »Berlin-Wien-Rom«. — E. on saanud tuttavaks ka nende teoste kaudu, mis ta ilmutas Balti provintside olude kohta ja mis eriti nende maade ajalugu puudutavad. Temalt ilmusid mõned head artiklid »Balt. Monatschr.'is«, nagu »Erinnerung an Garlieb Merkel« (1860), »Der livl. Landtag in seiner histor. Entwicklung« (1861) ja «Die Einführung der Statthalterschaftsverfassung in Livland im J. 1783« (1867), samuti ka teistes publikatsioonides, nagu Neuer Dorpater Kalender, Rigascher Almanach, »Rigasche